

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ครั้งที่ ๔
วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๙ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

กรรมการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

๑. พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม	ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
๒. นายศิระชัย โชติรัตน์	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก มารุต ปิ๋ชโชตะสิงห์	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
๔. นายแสวง บุญมี	รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
๕. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๖. นายคำคุณ สิทธิสมาน	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๗. นางนิพัทธา อมรรัตนเมธา	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๘. พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๙. ศาสตราจารย์สนิท อักษรแก้ว	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๑๐. นายสุรชัย ภู่งประเสริฐ	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๑๑. พลโท ชัยยุทธ พร้อมสุข	
๑๒. พลเอก ธนดล สุรารักษ์	
๑๓. พลเอก ไพชยนต์ คำตันเจริญ	
๑๔. พลเอก ภาณุวัชร นาควงษ์	
๑๕. พลเอก วิชิต ศรีประเสริฐ	
๑๖. นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ	
๑๗. พลโท สมโภชน์ ว่างแก้ว	
๑๘. พลตรี สันติพงศ์ ธรรมปิยะ	
๑๙. พลเอก สุรวัช บุตรวงษ์	
๒๐. พลอากาศเอก อติศักดิ์ กลั่นเสนาะ	

- ๒๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวี สุรฤทธิกุล
- ๒๒. รองศาสตราจารย์พิชาย รัตนติลก ณ ภูเก็ต
- ๒๓. นายบรรชา พงศ์อายุกุล
- ๒๔. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
- ๒๕. นายพัชโรดม ลิ้มปิษุรีย์

กรรมการวิสามัญผู้ลาประชุม คือ

- ๑. พลโท สุรใจ จิตต์แจ้ง
- ๒. พลเอก ไตรรัตน์ รังคะรัตน์
- ๓. ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต
- ๔. พลโท กนิษฐ์ ชาญปรีญา
- ๕. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย
- ๖. พลเรือโท สนธยา น้อยฉายา

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ผู้มาประชุม คือ

- พันโท สดุดี ภาภูตานนท์ ณ มหาสารคาม

ผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ คือ

- ปริญญา แสงแก้วเขียว
- นิติกรชำนาญการ
 คณะกรรมการวิสามัญ ๑
 สำนักกรรมการ ๑

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการวิสามัญมาครบองค์ประชุมแล้วพลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมสรุปได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

๑.๑ ข้อสังเกตและข้อคำถามต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ของพรรคประชาธิปัตย์

๑.๒ ข้อคัดค้านร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ของพรรคชาติประชาธิปไตยก้าวหน้า

๑.๓ แนวทางการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑.๔ สรุปประเด็นการอภิปรายร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่ ๑ ชั้นรับหลักการ

มติที่ประชุม : รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติให้เลื่อนบันทึกการประชุมดังต่อไปนี้ไปรับรองในวันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

- ๑) บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑ วันจันทร์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐
- ๒) บันทึกการประชุมครั้งที่ ๒ วันอังคารที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐
- ๓) บันทึกการประชุมครั้งที่ ๓ วันพุธที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... โดยเริ่มมาตรา ๒๓ เป็นต้นไป สรุปได้ ดังนี้

มาตรา ๒๓

รอการพิจารณา

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

นายพัชโรดม ลิ้มปิษเฐียร กรรมการวิสามัญ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ให้ข้อมูลว่า บทบัญญัติมาตรานี้จะเป็นกรอบให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมในแต่ละปี โดยให้หัวหน้าพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดำเนินการจัดทำแผนหรือโครงการส่งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนเมษายนของทุกปี และให้นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป โดยกิจกรรมตามที่บัญญัติไว้จะเป็นกิจกรรมที่มุ่งหมายให้มีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกกับประชาชน เพื่อสร้างความเข้าใจในการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ส่วนกรณีตาม (๕) กิจกรรมอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อนที่จะดำเนินการ

ศาสตราจารย์สนิท อักษรแก้ว กรรมการธิการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้สอบถามว่า ความในตอนที่ท้ายของวรรคสองที่ให้นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปนั้น จะพิจารณาได้อย่างไรว่าประชาชนได้ทราบแล้ว

นายพัชโรดม ลิมพิชฐีเยร กรรมการธิการวิสามัญ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตอบคำถามว่า การที่จะพิจารณาว่าประชาชนได้ทราบถึงประกาศแล้วหรือไม่ นั้นพิจารณาได้ค่อนข้างยาก อย่างไรก็ตามเมื่อได้มีการประกาศไม่ว่าจะเป็นทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ก็ถือว่าประชาชนได้ทราบแล้ว ส่วนจะทราบมากน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละเรื่อง

นายวัลลภ ตังคณานุก์ษ์ โฆษกคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้สอบถามว่า เฉพาะกรณีการดำเนินการตาม (๕) เท่านั้นที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่วนกรณีตาม (๑) ถึง (๔) ไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการใช้หรือไม่

นายพัชโรดม ลิมพิชฐีเยร กรรมการธิการวิสามัญ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตอบคำถามว่า เนื่องจากการดำเนินการตาม (๑) ถึง (๔) มีกรอบในการดำเนินการที่ชัดเจนแล้วจึงไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ส่วนกรณีตาม (๕) มีเพียงกรอบกว้างๆ เท่านั้น ว่าต้องเป็นกิจกรรมที่ยังประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน จึงต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน ซึ่งเป็นการบัญญัติรองรับการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ถ้าหากมีขึ้นในอนาคตนอกเหนือจาก (๑) ถึง (๔)

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้สอบถามว่า กระบวนการที่บัญญัติไว้ตามมาตรานี้มีขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการได้ตามเจตนารมณ์ที่ยกกว้าง

นายพัชโรดม ลิมพิชฐีเยร กรรมการธิการวิสามัญ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตอบคำถามว่า ในการเสนอกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้นถ้าจะดำเนินกิจกรรมใดใน (๑) ถึง (๕) จะต้องเสนอไปยังนายทะเบียนในคราวเดียวกันภายในเดือนเมษายนของทุกปี ส่วนกรณีถ้ามีกิจกรรมตาม (๕) เสนอมาด้วย นายทะเบียนจะต้องเสนอให้คณะกรรมการเห็นชอบก่อนเมื่อเห็นชอบด้วยแล้วจะมีการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้สอบถามว่า ตามขั้นตอนที่บัญญัติไว้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถที่จะปฏิบัติได้หรือไม่ และแผนหรือโครงการที่พรรคการเมืองเสนอนั้นจะเชื่อมโยงกับเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอย่างไร

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตอบคำถามว่า บทบัญญัติมาตรานี้เป็นเรื่องที่บัญญัติเพิ่มขึ้นมาจากกฎหมายเดิม และถือเป็นเรื่องที่ดีแต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติอาจเกิดปัญหาได้ ซึ่งถ้าพรรคการเมืองมีการดำเนินกิจกรรมตาม (๕) จำนวนมากก็จะมีเรื่องที่คณะกรรมการต้องให้ความเห็นชอบจำนวนมาก และต้องพิจารณาเป็นรายโครงการ และอาจดูเสมือนหนึ่งว่าคณะกรรมการไปรับรองโครงการของพรรคการเมืองดังกล่าวด้วย ซึ่งไม่ว่าจะถูกต้องที่ต้องให้คณะกรรมการเห็นชอบ ควรจะเป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดน่าจะเหมาะสมกว่า ส่วนการที่จะมีการประกาศให้ประชาชนทราบนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการเตรียมการรองรับเรื่องนี้เอาไว้แล้ว สำหรับเงินกองทุนที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรนั้น มาตรา ๗๘ บัญญัติให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมตามมาตรานี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวิ สุรฤทธิกุล กรรมการการเลือกตั้ง ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการที่ให้กิจกรรมตาม (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนั้นค่อนข้างที่จะเป็นภาระให้กับพรรคการเมือง แต่ถ้ามีการแก้ไขเป็นว่าเมื่อได้ดำเนินการแล้วให้รายงานไปยังคณะกรรมการน่าจะมีความเหมาะสมกว่า และการดำเนินการอื่นถ้าไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนั้นไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ใช่หรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากในอนาคตอาจมีกิจกรรมอื่นที่พรรคเห็นควรที่จะต้องดำเนินการตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ซึ่งการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองควรที่จะให้มีความเห็นอิสระ

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้สอบถามว่าการดำเนินกิจกรรมตาม (๕) นั้น จะทำให้การทำงานของพรรคการเมืองมีความยากลำบากหรือไม่ และจะไปเชื่อมโยงกับเงินที่พรรคการเมืองจะได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอย่างไร เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมตามมาตรานี้มีทั้งที่เป็นเงินของพรรคการเมืองเอง และเงินที่ได้รับจากกองทุน

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ โฆษกคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้สอบถามว่า ถ้าพิจารณามาตรานี้ใน (๕) นั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ แต่เมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา ๗๘ วรรคแรก ได้มีการบัญญัติให้การใช้เงินกองทุนที่พรรคการเมืองได้รับมานั้น นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วกรณีการดำเนินการอื่นใดต้องเป็นสิ่งที่คณะกรรมการกำหนดด้วยและยังขัดแย้งกันอยู่ ซึ่งถ้าต้องการให้การใช้เงินกองทุนตามมาตรา ๗๘ ต้องเป็นการใช้ในกิจกรรมที่คณะกรรมการกำหนดนั้นก็ถูกต้องแล้ว แต่ตามมาตรานี้ถ้าเป็นการใช้เงินของพรรคการเมืองเองเหตุใดจึงต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงว่า ตามมาตรานี้ได้กำหนดกรอบการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองให้มีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่พรรคการเมืองดำเนินการอยู่แล้วแต่ยังมีได้มีการบัญญัติเอาไว้ว่า ส่วนเงินที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น โดยหลักจะนำมาใช้เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของพรรคการเมืองอยู่แล้ว ซึ่งก็คือกิจกรรมตามมาตรานี้ ส่วนที่ให้พรรคการเมืองมีการจัดทำแผนหรือโครงการนั้นก็เพื่อที่จะทราบว่าในแต่ละปีพรรคการเมืองจะมีการดำเนินการอะไรบ้าง ส่วนที่ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนั้น เนื่องจากเป็นสิ่งที่พรรคการเมืองดำเนินการขึ้นมา นอกเหนือจาก (๑) ถึง (๔) เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและให้การพัฒนาพรรคการเมืองไปสู่เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศจึงต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ส่วนกรณีตามมาตรา ๗๘ ที่ต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดนั้นก็เพื่อให้การใช้เงินกองทุนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ ได้อภิปรายว่าเมื่อพิจารณาตาม (๑) ถึง (๔) แล้วถือเป็นเรื่องสำคัญในการดำเนินการของพรรคการเมืองและไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ดังนั้น (๕) ซึ่งเป็นเรื่องเล็กน้อยถ้าพรรคการเมืองต้องการที่จะดำเนินการก็ไม่ควรที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเช่นเดียวกัน และพรรคการเมืองก็ต้องรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมของพรรคตนเองอยู่แล้ว

นางนิพัทธา อมรัตน์เมธา กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้อภิปรายว่า ถ้ากิจกรรมของพรรคการเมืองตาม (๕) คณะกรรมการต้องเห็นชอบก่อน อาจทำให้คณะกรรมการต้องรับผิดชอบกิจกรรมนั้นไปด้วย

พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์ กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้สอบถามว่า กิจกรรมตามมาตรานี้ใน (๕) ถ้าเป็นเงินของพรรคการเมืองไม่เกี่ยวกับเงินที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำเป็นที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ตอบคำถามว่า กรณีตามมาตรานี้เป็นเงินของพรรคการเมืองเองที่นำมาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองซึ่ง (๕) เป็นการบัญญัติรองรับกิจกรรมนอกเหนือจาก (๑) ถึง (๔) เพื่อให้คณะกรรมการเข้าไปมีบทบาทในการตรวจสอบให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้ไปสู่การเป็นสถาบันทางการเมืองหลัก

พลเอก มารุต ปิยะโชติสังข์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง ได้ตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณากิจกรรมตาม (๑) ถึง (๕) แล้ว ถือเป็นเรื่องสำคัญทั้งสิ้น ซึ่งถ้าต้องให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการก็ต้องให้ความเห็นชอบทั้ง (๑) ถึง (๕) แต่ถ้าไม่ต้องมีความเห็นชอบของคณะกรรมการ ทุกอนุมาตราก็ไม่ต้องเห็นชอบเช่นเดียวกันทั้งหมด และกรณีตาม (๑) คำว่า “เสริมสร้าง” กับ (๔) คำว่า “สร้างเสริม” มีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ตอบคำถามว่ากรณีตาม (๑) คำว่า “เสริมสร้าง” เป็นเรื่องที่สมาชิกหรือประชาชนมีความรู้ความเข้าใจอยู่แล้วแต่มีการเสริมสร้างให้มากยิ่งขึ้น ส่วนใน (๔) คำว่า “สร้างเสริม” เป็นเรื่องที่ยังไม่มีหรือมีอยู่น้อยจึงต้องมีการสร้างขึ้นและเสริมให้มากยิ่งขึ้นจึงบัญญัติแตกต่างกัน

นายวัลลภ ตังคณานุก์ษ์ โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ ได้อภิปรายว่า ควรบัญญัติให้มีความชัดเจนซึ่งถ้ามาตรานี้ต้องการให้ใช้กับกรณีเงินของพรรคการเมืองก็ไม่ควรที่จะให้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการแต่ถ้าเป็นการใช้เงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก็มีมาตรา ๗๘ บัญญัติไว้แล้วจะต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

พลเอกไพชยนต์ คำตันเจริญ กรรมการวิสามัญ ได้อภิปรายว่า ตามมาตรา ๒๓ คือแผนงานโครงการที่พรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติ ซึ่งในส่วนของเงินที่จะนำมาดำเนินการนั้นจะมีทั้งที่เป็นเงินของพรรคการเมืองและเงินกองทุนที่ได้รับการจัดสรร ซึ่งกิจกรรมตาม (๕) เป็นกิจกรรมที่พรรคการเมืองจะมาขอเงินจากกองทุนเพิ่มเติมใช่หรือไม่หรือมีการจัดสรรให้แล้วไม่มีการให้เพิ่มเติมอีก แต่ถ้าเป็นการขอเงินเพิ่มก็จำเป็นที่จะต้องมีการควบคุม

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงว่า เงินกองทุนจะมีการจ่ายครั้งเดียวในรอบปีงบประมาณ ซึ่งเมื่อจ่ายให้พรรคการเมืองแล้วก็จะกลายเป็นรายได้ของพรรคการเมือง ซึ่งการใช้จ่ายเงินรายได้ของพรรคการเมืองที่เป็นเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะมีเงื่อนไขตามมาตรา ๗๘ แต่ในมาตรา ๒๓ นี้ เป็นกิจกรรมของพรรคการเมืองซึ่งสามารถใช้เงินได้ทุกส่วน และพิจารณาแต่ละกิจกรรมนั้นว่าต้องใช้เงินที่มาจากส่วนใดบ้าง และถ้าเป็นเงินของกองทุนก็ต้องเป็นการใช้จ่ายเพื่อการดำเนินกิจกรรม ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ และกิจกรรมอื่นก็มิได้ห้ามที่จะดำเนินการแต่ต้องมีแผนงานหรือโครงการมาเสนอเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้อภิปรายว่า แหล่งเงินของพรรคการเมืองจะมีอยู่สามทางด้วยกันทางแรกคือจากภาษี ทางที่สองคือจากกองทุนและทางที่สามเงินบำรุงพรรคการเมือง ซึ่งเงินจากทางที่หนึ่งและทางที่สองจะมีกำหนดเวลาที่จะต้องส่งให้กับพรรคการเมือง และแผนงานโครงการของพรรคการเมืองก็ต้องเกี่ยวข้องกับทางการเงินว่ามาจากแหล่งใด ดังนั้น ถ้ามีการกำหนดขั้นตอนที่ง่ายต่อการปฏิบัติของพรรคการเมืองก็จะเป็นสิ่งที่ดี

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้อภิปรายว่า ที่ผ่านมากการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองตามกฎหมายเดิมจะใช้เงินจากกองทุนแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งเมื่อมีการเสนอแผนงานโครงการมาถ้าเป็นกรณีตาม (๑) ถึง (๔) จะมีการประกาศไปก่อนแม้จะไม่ทราบว่าจะใช้เงินเท่าใด แต่ถ้ามีเงินของพรรคการเมืองเองและจะมีการทำกิจกรรมเพิ่มก็เป็นเรื่องที่ดี

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ถ้ามีการเขียนแผนงานโครงการไปแล้วไม่มีความสัมพันธ์กับงบประมาณและถ้าไม่มีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการนั้นจะทำอย่างไร ใครจะเป็นผู้ที่ตรวจสอบซึ่งถ้าจะเขียนไว้เพียงเพื่อเป็นสัญลักษณ์เท่านั้นอาจเกิดปัญหาได้

รองศาสตราจารย์พิชาย รัตนติลภ ฤกษ์เกิด กรรมการการวิสามัญ ได้อภิปรายว่า มาตรา ๒๓(๕) เป็นการบัญญัติรองรับกรณีที่กิจกรรมอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ซึ่งก็ยังไม่รู้ว่าคือกิจกรรมอะไร ดังนั้น เพื่อให้ง่ายในการปฏิบัติคณะกรรมการการเลือกตั้งและพรรคการเมืองอาจร่วมกันกำหนดเอาไว้ก็ได้ว่ากิจกรรมอื่นตาม (๕) นี้ คือกิจกรรมอะไรบ้างที่อยู่นอกเหนือจาก (๑) ถึง (๔)

ที่ประชุมพิจารณาแล้วจึงมีมติให้รอการพิจารณา โดยมีประเด็นพิจารณา ดังนี้

๑. ทบทวนใน (๕) ว่าจำเป็นที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหรือไม่

๒. การใช้ถ้อยคำ คำว่า “เสริมสร้าง” กับคำว่า “สร้างเสริม” และถ้อยคำอื่น

ในร่างให้มีความสอดคล้องกัน

มติที่ประชุม

มาตรา ๒๓

รอการพิจารณา

“มาตรา ๒๓ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างน้อยในแต่ละปีพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) เสริมสร้างให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

(๒) ร่วมกับประชาชนในการหาแนวทางการพัฒนาประเทศ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนประกอบกัน

(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการดำเนินงานขององค์กรอิสระอย่างมีเหตุผล

(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการดำเนินงานขององค์กรอิสระอย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) สร้างเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน

(๕) กิจกรรมอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้ ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง จัดทำแผนหรือโครงการที่จะดำเนินกิจกรรมตามวรรคหนึ่งในแต่ละปีส่งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนเมษายนของทุกปี และให้นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๒๔

ไม่มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้สอบถามว่า ผู้ที่ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองสามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ ใช่หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการสิทธิการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ตอบคำถามว่าแม้ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองก็สามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองก็เพียงการไม่ให้สั่งการและบริหารจัดการพรรคการเมืองได้เท่านั้น ส่วนการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองก็สามารถมีส่วนร่วมได้ตามปกติ

นายณัฐพล สิงห์สิทธิ์ ฝ่ายเลขานุการ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า จากการที่คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนพรรคการเมือง ได้มีข้อสังเกตว่ากรณีมาตรา ๒๔ ที่มีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในมาตรา ๙ (๓) ซึ่งเป็นกรณีบุคคลที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ ของรัฐธรรมนูญโดยนำมาเป็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกด้วยนั้น อาจเป็นการรอนสิทธิจนเกินไปและเป็นการไม่นำคนเข้าสู่ระบบการเมืองหรือไม่

นายธนาวุฒิ สังกข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงว่า เนื่องจากต้องการที่จะพัฒนาพรรคการเมืองให้สมาชิกได้มีส่วนร่วม และสมาชิกก็ต้องสามารถเป็นตัวแทนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งได้ และในกรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ก็กำหนดว่าต้องมีหลักเกณฑ์ที่จะคัดสรรบุคคลเข้ามาสู่ระบบและตำแหน่งต่างๆ ทางการเมือง โดยตามมาตรา ๙๘ คือ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งก็เป็นกลไกพื้นฐานที่จะคัดสรรบุคคลและพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิก ให้ได้สมาชิกที่สามารถมีส่วนร่วมได้รวมไปถึงการลงสมัครรับเลือกตั้งได้ด้วย

มติที่ประชุม

มาตรา ๒๔

ไม่มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๔ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) และ (๕)”

มาตรา ๒๕

ไม่มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

พลเอก สุรวัช บุตรวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า บทบัญญัติมาตรานี้ควรที่จะให้นายทะเบียนเป็นผู้ประกาศแทนนายทะเบียนสมาชิก เนื่องจากการที่ให้นายทะเบียนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองเป็นผู้ประกาศรายชื่อของสมาชิกนั้น อาจมีรายชื่อที่ซ้ำซ้อนกันได้ แต่ถ้าเป็นนายทะเบียนเป็นผู้ประกาศจะมีการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของรายชื่อแล้ว การประกาศก็จะมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

นายธนาวุฒิ สังกข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงว่า เนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่องกิจกรรมภายในของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของนายทะเบียนสมาชิกที่เมื่อรับสมัครแล้วต้องตรวจสอบความถูกต้อง และจัดทำประกาศเพื่อให้ทราบว่าใครเป็นสมาชิกบ้าง ส่วนในเรื่องการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของสมาชิกจะมีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ที่นายทะเบียนต้องดำเนินการอีกชั้นหนึ่งเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการวิสามัญ ได้อภิปรายว่า โดยปกติในแบบฟอร์มการสมัครสมาชิกผู้ที่สมัครจะมีการระบุว่าเป็นสมาชิกซ้ำซ้อนกับพรรคการเมืองอื่น ดังนั้นถ้ารายชื่อมีการซ้ำซ้อนความผิดก็ควรที่จะอยู่ที่ผู้ที่สมัคร เหตุใดพรรคการเมืองจะต้องเข้ามารับผิดชอบต่อส่วนนี้ด้วย และกรณีที่มีรายชื่อซ้ำซ้อนกันพรรคที่กระทำผิดหลังควรที่จะเป็นผู้รับผิดชอบและถูกตัดชื่อออก เหตุใดจึงมีการตัดชื่อสมาชิกผู้ที่ซ้ำซ้อนของทุกพรรค

นายณัฐพล สิงห์สิริสิทธิ์ ฝ่ายเลขานุการ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า จากการที่คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนพรรคการเมือง ได้มีข้อสังเกตว่ากรณีที่ให้มีการประกาศชื่อและนามสกุลของสมาชิกให้ประชาชนทราบ จะเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของการเป็นสมาชิกหรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า อีกประเด็นหนึ่งที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นของพรรคการเมืองในชั้นการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการคือ จะทราบได้อย่างไรว่าคนที่มาสมัครเป็นสมาชิคนั้นมีใครบ้างที่เป็นสมาชิกได้หรือไม่ เนื่องจากพรรคการเมืองไม่สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลได้ทุกข้อมูล

นายวัลลภ ตังคณานุกีร์ โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตว่ากรณีที่รายชื่อสมาชิกมีความซ้ำซ้อนกันควรที่จะมีการตัดรายชื่อของพรรคที่มาสมัครครั้งหลังเพราะครั้งแรกถือว่ามีความสมบูรณ์ไปแล้ว

นางนิพัทธา อมรรัตนเมธา กรรมการการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้อภิปรายว่าการสมัครสมาชิกพรรคนั้นหัวหน้าพรรคการเมืองอาจไม่ทราบก็ได้ว่าผู้ที่สมัครเป็นสมาชิคนั้นได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นด้วยหรือไม่ แต่ผู้ที่เป็นสมัครย่อมทราบแน่นอนว่าตนได้ไปสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดบ้าง และผู้ที่สมัครซ้ำซ้อนจะต้องเป็นผู้ที่ถูกลงโทษ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงว่า กรณีรายชื่อสมาชิกพรรคการเมืองมีความซ้ำซ้อนกันจะถูกตัดชื่อออกจากทุกพรรคการเมืองเนื่องจากตนรู้อยู่แล้วว่าสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดบ้าง และตามกฎหมายสามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้เพียงพรรคเดียวเท่านั้น ส่วนกรณีนายทะเบียนหรือหัวหน้าพรรคที่ต้องรับผิดชอบของแต่ละพรรคที่จะถูกลงโทษถ้าไม่ดำเนินการตามมาตรานี้ นั้น ต้องเป็นการกระทำที่เจตนาที่จะไม่มีการตรวจสอบและไม่มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่จึงจะต้องรับผิดชอบ

พลเอก มารุต ปิยะโชติสังข์ รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สอง ได้ตั้งข้อสังเกตว่า กรณีที่รายชื่อสมาชิกมีความซ้ำซ้อนกันชาวบ้านที่สมัครสมาชิกอาจไม่ทราบข้อกฎหมายในส่วนนี้ก็ได้ ซึ่งการสมัครเป็นสมาชิกอาจเกิดจากการชักชวนให้มาสมัครโดยไม่ทราบ ดังนั้นนายทะเบียนควรที่จะเป็นผู้มีหนังสือแจ้งไปยังสมาชิกที่มีรายชื่อซ้ำซ้อนเพื่อแจ้งให้ทราบว่าผู้นั้นได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดบ้างมาแล้ว และต้องการที่จะเลือกเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการวิสามัญ ได้อภิปรายว่า ระบบข้อมูล การตรวจสอบรายชื่อสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น ปัจจุบันระบบฐานข้อมูลสมาชิกของแต่ละพรรคยังไม่ มีความสมบูรณ์การที่จะตรวจสอบนั้นอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ ซึ่งเมื่อแจ้งให้นายทะเบียนแล้วปรากฏ ว่ารายชื่อมีความซ้ำซ้อนกัน ต้องมีการตัดรายชื่อออกจากการเป็นสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่ซ้ำซ้อน กันนั้นและนายทะเบียนสมาชิกมีความผิดนั้น อาจเป็นปัญหาได้เนื่องจากฐานข้อมูลของพรรคไม่สมบูรณ์ และก็สังเกตเห็นผลได้อยู่ว่าจะเกิดความซ้ำซ้อนขึ้น

นางนิพัทธา อมรัตน์เมธา กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้อภิปรายว่า เมื่อมีการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดแล้ว พรรคนั้นควรที่จะมีหนังสือแจ้งไปยังผู้สมัครว่าเขาได้ สมัครเป็นสมาชิกแล้วและมีสิทธิและหน้าที่อะไรบ้าง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้อภิปรายว่า เมื่อมาตราบัญญัติให้นายทะเบียนสมาชิกเป็นผู้ที่ตรวจสอบคุณสมบัติของสมาชิกก็ควรที่จะให้สามารถ เข้าถึงฐานข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ในการตรวจสอบความซ้ำซ้อน

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ผู้แทนสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้อภิปรายว่า ปัจจุบันฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ถือว่าค่อนข้างสมบูรณ์ในการตรวจสอบรายชื่อสมาชิกพรรคการเมืองโดยการใช้เลขบัตรประชาชนในการ ตรวจสอบ อย่างไรก็ตามในการตรวจสอบการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นถือเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล การที่จะให้บุคคลอื่นตรวจสอบได้อาจเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิมแต่ควรที่จะมีวิธีการให้พรรค การเมืองสามารถเข้าสู่ฐานข้อมูลเพื่อทำการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกได้

มติที่ประชุม

มาตรา ๒๕

ไม่มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๕ ให้นายทะเบียนสมาชิกมีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะ ต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก และจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงและต้องให้ สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก ณ สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง รวมทั้งประกาศชื่อและนามสกุลของ สมาชิกให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้อง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกให้นายทะเบียนทราบ ตามรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด”

มาตรา ๒๖

รอกการพิจารณา

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า กรณีที่รายชื่อสมาชิกมีความซ้ำซ้อนและถูกตัดชื่อออกจากทุกพรรคที่มีรายชื่อซ้ำซ้อน สมาชิกผู้นั้นจะทราบได้อย่างไรว่ามีการถูกตัดชื่อออก ทั้งนี้ เพื่อที่เขาจะได้ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ได้

ที่ประชุมพิจารณาแล้วจึงมีมติให้รอกการพิจารณาโดยเห็นควรบัญญัติเพิ่มเติมให้หัวหน้าพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกผู้นั้นทราบโดยเร็ว กรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองลบชื่อผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลายพรรคตามที่นายทะเบียนมีหนังสือแจ้ง

มติที่ประชุม

มาตรา ๒๖

รอกการพิจารณา

“มาตรา ๒๖ ให้นายทะเบียนมีหน้าที่ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของสมาชิกของทุกพรรคการเมือง

ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่าบุคคลใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลายพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทราบและลบชื่อผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกแล้วแจ้งให้ นายทะเบียนทราบภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด”

มาตรา ๒๗

รอกการพิจารณา

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ ได้สอบถามว่า พรรคท้ายที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ข้อบังคับกำหนดให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตามมติของพรรคการเมือง หากสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับต้องกำหนดให้มติของพรรคการเมืองดังกล่าวมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น” ซึ่งหากเป็นกรณีที่พรรคนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนเดียวและไปกระทำผิดเสียเอง จะมีการดำเนินการอย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ตอบคำถามว่า กรณีที่พรรคนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนเดียวและไปกระทำผิดเสียเอง สมาชิกผู้นั้นสามารถเข้าร่วมการประชุมเพื่อให้ครบองค์ประกอบได้แต่ไม่สามารถที่จะลงคะแนนได้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้สอบถามว่า กรณีตาม (๒) การบวชตามประเพณีนิยมไม่สามารถที่จะใช้สิทธิในฐานะที่เป็นสมาชิกได้สามารถที่จะชำระค่าบำรุงสมาชิกได้หรือไม่ และการสิ้นสุดสมาชิกภาพกรณีไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกันตาม (๓) นั้นเหตุใดจึงกำหนดเป็นเวลาสองปี

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ตอบคำถามว่า การชำระค่าบำรุงสมาชิกถือเป็นหน้าที่ที่สามารถทำได้แม้ในระหว่างต้องห้ามใช้สิทธิเพราะมีการบวชตามประเพณีนิยม ส่วนเหตุที่กำหนดการสิ้นสุดสมาชิกภาพกรณีไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกันนั้นก็เพื่อให้โอกาสในการแก้ตัวว่าถ้าปีที่สองไม่ชำระจะต้องขาดจากการเป็นสมาชิก

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ถ้ามีการอำนวยความสะดวกโดยสามารถชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองผ่านธนาคารของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่แล้วก็จะทำให้สามารถดำเนินการได้ดียิ่งขึ้น

ที่ประชุมพิจารณาแล้วจึงมีมติให้รอการพิจารณา โดยมีประเด็นพิจารณา ดังนี้

๑. กรณีสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับเพราะเหตุตาม “(๓) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน” นั้น การกำหนดระยะเวลาที่มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่

๒. การอำนวยความสะดวกในการชำระค่าบำรุงสมาชิกว่ามีช่องทางที่จะชำระเงินค่าบำรุงสมาชิกในทางใดได้บ้าง เช่น การชำระผ่านธนาคารของรัฐและจะสามารถบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ได้หรือไม่

มติที่ประชุม

มาตรา ๒๗

รอการพิจารณา

“มาตรา ๒๗ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเหตุ ดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ เว้นแต่เป็นกรณีมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญ และเป็นการบวชตามประเพณีนิยม แต่ในระหว่างมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวจะใช้สิทธิในฐานะสมาชิกมิได้

(๓) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน

การลาออกตาม (๑) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกหรือนายทะเบียน ในกรณีที่ยื่นต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนแจ้งให้นายทะเบียนสมาชิกทราบโดยเร็ว

ในกรณีที่ข้อบังคับกำหนดให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตามมติของพรรคการเมือง หากสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับต้องกำหนดให้มติของพรรคการเมืองดังกล่าวมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๒๘

มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้เสนอให้แก้ไข คำว่า “สมาชิกของพรรค” เป็นคำว่า “สมาชิก” เนื่องจากได้มีการนิยามความหมายเอาไว้แล้วว่ามีหมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้แก้ไขตามที่เสนอ

มติที่ประชุม

มาตรา ๒๘

มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้พรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิก ~~ของพรรค~~ขาดความอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม”

มาตรา ๒๙

มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้เสนอให้แก้ไข คำว่า “สมาชิกพรรคการเมือง” และคำว่า “สมาชิกของพรรคการเมือง” เป็นคำว่า “สมาชิก” เนื่องจากได้มีการนิยามความหมายเอาไว้แล้วว่ามีหมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้แก้ไขตามที่เสนอ

มติที่ประชุม

มาตรา ๒๙

มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่สมาชิก ~~พรรคการเมือง~~ กระทำการใดอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิก ~~ของพรรคการเมือง~~ขาดความอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม”

มาตรา ๓๐

มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้เสนอให้แก้ไข คำว่า “สมาชิกของพรรคการเมือง” เป็นคำว่า “สมาชิก” เนื่องจากได้มีการนิยามความหมายเอาไว้แล้วว่ามีหมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้แก้ไขตามที่เสนอ

มติที่ประชุม

มาตรา ๓๐

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ เงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด สมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง”

มาตรา ๓๑

มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้เสนอให้แก้ไข คำว่า “สมาชิกของพรรคการเมือง” เป็นคำว่า “สมาชิก” เนื่องจากได้มีการนิยามความหมายเอาไว้แล้วว่ามีหมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้แก้ไขตามที่เสนอ

มติที่ประชุม

มาตรา ๓๑

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากพรรคการเมืองหรือจากผู้ใดเพื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง”

มาตรา ๓๒

ไม่มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

รองศาสตราจารย์พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต กรรมการวิสามัญ ได้สอบถามว่า กรณีที่มีการใช้คำว่า “พรรค” ในมหาวิทยาลัยต่างๆ จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือไม่

๔.๓ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะมีการสัมมนา เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ในวันที่ ๒๐ - ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ จังหวัดจันทบุรี โดยในส่วนของ การอภิปรายเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... จะอยู่ในช่วงบ่ายโดยจะเป็นการสรุปภาพรวมการพิจารณาและให้สมาชิกได้อภิปราย จึงขอหารือ ที่ประชุมในการที่จะส่งผู้แทนเข้าเป็นวิทยากรในการสรุปภาพรวมการพิจารณาในวันดังกล่าว ในการนี้ ที่ประชุมได้มอบหมายให้มีผู้แทนเข้าร่วมเป็นวิทยากรในการอภิปรายในวันสัมมนา คือ

๑. พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม	ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ
๒. นายแสวง บุญมี	รองเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ
๓. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	กรรมการวิสามัญ

๔.๔ กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมครั้งต่อไปในวันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ โดยพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ตั้งแต่มาตรา ๓๓ เป็นต้นไป

เมื่อได้เวลาอันสมควรแล้ว พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวขอบคุณกรรมการวิสามัญและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและขอปิดการประชุม

เลิกการประชุมเวลา ๑๖.๐๙ นาฬิกา

จัดทำแล้วเสร็จเมื่อ... 5...../พ.๑./ 2560

นายปริญญา แสงแก้วเขียว นิติกรชำนาญการ

กลุ่มงานคณะกรรมการการวิสามัญ ๑

ผู้จัดบันทึกการประชุม

.....สมาน..... ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ ตรวจ

มตรับรองบันทึกการประชุม

ครั้งที่... 11...../ 2560

วันที่... 15...../พ.๑./ 2560

.....M L W..... ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑ ทราบ